

**GÖTEBORGS UNIVERSITET
INSTITUTIONEN FÖR SOCIALT ARBETE**

”Samverka med funktion eller person”

**en kvalitativ studie om föräldrars
upplevelse av Västbussamverkan.**

SQ4562, Vetenskapligt arbete i socialt arbete, 15 hp
Scientific Work in Social Work, 15 higher education credits
Kandidatnivå
Höstterminen 2014
Författare: Lucas Andersson
Handledare: Andreas Liljegren

Abstract

Titel: "Samverka med funktion eller person"

Författare: Lucas Andersson

Nyckelord: Samverkan, Västbus, föräldrar,

Syftet med denna c-uppsats var att undersöka hur föräldrar upplevt samverkan enligt Västbus riktlinjer. Västbus (2012) är en sammansättning av riktlinjer för hur barn och unga med psykisk, psykiatrisk och social problematik ska bemötas inom Västra Götalandsregionen. I uppsatsen har följande frågeställningar behandlats:

- Hur beskriver föräldrarna sin förväntan, medverkan och upplevelse av Västbusmötena ?
- Hur upplever föräldrarna att deras problem tagits om hand ?
- Hur har föräldrarna uppfattat Västbus riktlinjer och hur gestaltar de sig i deras berättelser ?
- Hur pratar föräldrarna om de olika aktörerna ?

För att besvara frågeställningarna har en kvalitativ metod använts. Semistrukturerade intervjuer har använts för att samla in empiri. Materialet har analyserat utifrån *interdependency theory*.

Det främsta som framkom var att föräldrarna inte fullt var delaktiga i processen med att bjuda in relevanta aktörer till mötena. Den organisation som initierade mötena tillvaratog inte föräldrarnas synpunkter/tankar om vem eller vilka som kunde vara bra att ha med på möte. Det framkom också att föräldrarna och ibland andra organisationer hade dålig kunskap om hur BUP (barn- och ungdomspsykiatri) fungerade.

Förord

Jag vill rikta ett särskilt tack till de föräldrar som ställt upp och låtit sig intervjuas och som har delat med sig av sina tankar och erfarenheter. Jag vill också tacka personal på socialtjänsten som gav mig tillträde till området. Jag vill tacka positiva, stöttande och hjälpsamma studentkollegor, samt min handledare för värdefulla tips under resans gång.

Ett stort, stort tack till er.

Institutionen för socialt arbete, Göteborg hösten 2014

Lucas Andersson

GÖTEBORGS UNIVERSITET
INSTITUTIONEN FÖR SOCIALT ARBETE

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
<hr/>	
1.1. Västbus	1
1.2. Problemformulering	3
1.3. Syfte	4
1.4. Frågeställningar	4
1.5. Relevans för socialt arbete	4
1.6. Avgränsning	4
2. Tidigare forskning	5
<hr/>	
2.1. Samverkan - skyldigheter och strategier för att lyckas	5
2.2. Forskning om samverkan kring och med föräldrar och barn	6
2.3. Forskning om Västbus	7
3. Teoretiska utgångspunkter	8
<hr/>	
3.1. Samverkan som begrepp	8
3.2. Interdependency theory	8
3.2.1. Uppkomster till ömsesidigt beroende	9
3.2.2. Lösning genom förhandling och riktlinjer	9
3.2.3. Att medvetet eller omedvetet stänga ute part från samverkan	10
3.2.4. Problem med resursutbyte	10
3.2.5. Riktlinjer om samverkans spelregler	11
4. Metod	12
<hr/>	
4.1. Kvalitativ metod	12
4.2. Genomförande	12
4.3. Urval och avgränsning	13
4.3.1. Förberedelse av intervjuerna	13
4.3.2. Genomförande av intervjuerna	14
4.3.3. Informanterna	14
4.4. Urval av tidigare forskning	15

4.5. Reliabilitet, validitet och generaliserbarhet	15
4.6. Förförståelse	16
4.7. Etiska principer	17
4.8. Analysmetod	18
5. Analys och resultat	20
<hr/>	
5.1. Hur beskriver föräldrarna sin förväntan, medverkan och upplevelse av Västbusmötena ?	20
5.2. Hur upplever föräldrarna att deras problem tagits om hand ?	25
5.3. Hur har föräldrarna uppfattat Västbus riktlinjer och hur gestaltar de sig i deras berättelser ?	28
5.4. Hur pratar föräldrarna om de olika aktörerna ?	33
6. Diskussion	36
<hr/>	
6.1. Diskussion	36
6.2. Vidare forskning	37
7. Litteraturförteckning	39
<hr/>	
8. Bilagor	41
<hr/>	
8.1. Bilaga nr 1 - Informationbrev	41
8.2. Bilaga nr 2 - Intervjuguide	42
8.3. Bilaga nr 3 - Samtycke	43

1. Inledning

Socialstyrelsen (2007) uppger att svenska myndigheter enligt 6 § förvaltningslagen har en skyldighet att samverka. En särskild skyldighet att samverka rör de fall där barn far illa eller riskerar att göra det. Inom såväl polisen, skolan, socialtjänst och hälso- sjukvården regleras skyldigheten i lagstiftning som rör området, exempelvis genom 5 kap 1 § SoL som uppger att socialnämnden har en uppgift att samverka med andra instanser.

Västbus (2012) är en sammansättning av riktlinjer för hur barn och unga med psykisk, psykiatrisk och social problematik ska bemötas inom Västra Götalandsregionen. Målgruppen för riktlinjerna är barn och unga vuxna till och med 20 år, som behöver tvärprofessionell kompetens från olika verksamheter. Johansson (2009) uppskattar att antalet professionella inom kommun och landsting som berörs och kommer i kontakt med riktlinjerna är minst 60.000. Uppkomsten till Västbus riktlinjer 2005, grundande sig i förändrat huvudmannaskap kring institutionsplaceringar för barn och unga med sammansatt problematik. 2010 förändrades lagen kring samverkan och 2012 kom reviderade riktlinjer som gäller kommuner och regionen Västra Götaland.

1.1 Västbus

Västbus (2012) riktlinjer består av sju områden som sammanfattat går ut på att samordna insatser och göra familjer mer delaktiga i processen när behoven är omfattande och kräver en tvärprofessionell lösning. Tidig upptäckt och att snabbt kunna gå in med samordnade insatser ses som viktigt. Västbus syftar också till att skapa en tydlig bild för den unge och familjen om vilken profession som gör vad, när och hur. Skillnaden i Västbus som samverkansform jämfört med annan form av samverkan, är att det dels sker i strukturerad form med skriftliga rutiner och lagstiftat samverkans ansvar, men också att familjen och den unge ses som en viktig part på ett Västbusmöte. Familjen ska vara delaktiga i planeringen och närvarande på mötet, till skillnad från annan samverkan som ibland sker enbart mellan professionella.

1. *Gemensamma grundläggande värderingar*, behandlar områden som barnperspektiv, barns rätt till delaktighet och insyn. Ett mål är att särskilt uppmärksamma psykiska svårigheter hos barn och unga, utifrån både landsting och kommuns ansvar. Hinder i miljön för funktionsnedsatta ska om möjligt undanröjas. Lagstadgat ansvar för kostnader enligt respektive huvudmans ansvar, då lagen inte är tydlig i vems ansvar som ombesörjer kostnaderna, skall det lösas inom ramen för Västbus genom samarbete och överenskommelser. Barns be-

hov av utredning och behandling skall ske utan oskäligt dröjsmål och med beaktande av behov av skydd, stöd, behandling, habelitering och rehabilitering.

2. *Förtydligande av målgrupp och ansvar.* Grundläggande antagandet är att barn och unga ska ges möjlighet att få sina särskilda behov tillgodosedda i hemmiljön och skolan. Både privata och offentliga aktörer på bas och specialistnivå, har ansvar för att upptäcka och bedöma behov av skydd och insatser för den unge. Med basnivå avses socialtjänstens förebyggande verksamheter, skola och primärvården. Hälsofrämjande insatser utifrån varje huvudmans område. På specialistnivå återfinns socialtjänstens individ och familjeomsorg samt insatser som rör *lagen om särskilt stöd och service (LSS)*, barn- och ungdoms medicin, habilitering, barn- och ungdomspsykiatri och vuxen psykiatri.
3. *Samverkansskyldighet – Informationsskyldighet.* Huvudansvaret för att samverkan mellan myndigheter blir av har socialnämnden. Motsvarande bestämmelser genom en skyldighet att delta i samverkan, som initieras av socialtjänsten, återfinns i hälso- och sjukvårdslagen samt skollagen. Riktlinjerna talar om en skyldighet att informera andra berörda huvudmän om planerade förändringar inom den egna verksamheten, som kan påverka samverkan och insatser eller få konsekvenser utanför den egna organisationen. Samverkan sker utifrån tre nivåer. En styrgrupp på regional grupp. En delregional samverkan mellan ett sjukhusområde och kommunalförbunds område. En samverkan på lokal nivå inom kommuner/stadsdel.
4. *Gemensam kompetensutveckling.* Respektive chef ansvarar för att kännedomen om andra organisationer inom samverkansområdet är uppdaterad. Väl fungerande samverkan bygger på att man känner till och respekterar varandras organisationer, inom uppdraget för Västbus. På regional och delregionalnivå svarar respektive huvudman för att informationsutbyte sker, samt att kompetensutveckling relevant för målgruppen kommer tillstånd.
5. *Samverkan kring det enskilda barnet.* Samverkan initieras av den handläggare/ behandlare/rektor som gör bedömning att den unge och eller familjen, är i behov av stöd utanför den egna verksamheten. Gemensamt med familjen diskuteras möjlighet att ta stöd och hjälp från annan verksamhet. Den påkallande verksamheten bjuder in till Väsbusmöte samt håller i mötet. Inbjudna verksamheter har enligt det lagstadgade samverkansansvaret skyldighet att närvara, på möte som skall hållas inom 3 veckor. På mötet är syftet att skapa en helhetsbild av den unge och dennes familjs styrkor och svagheter. Bedömning av behov och inom vems ansvarsområde behovet finns, sker på mötet. Berörda verksamheter ansvarar sedan för vidare utredning utifrån sin organisations kompetensområde. Tillsammans med familjen görs under mötet en individuell

plan, SIP (samordnad individuell plan), som innehåller uppgifter om ansvariga huvudmän, uppföljning, kostnadsansvar och vem som bär det övergripande ansvaret. All ovan nämnd information sker enligt en samverkansmodell där stegen följer den beskrivna ordningen. Efter Västbusmöte nummer två, sker en utvärdering om vidare samverkan kring den berörda familjen.

6. *Ansvar för boende, sociala insatser, psykiatrisk utredning, vård och behandling vid placering utanför hemmet.* Riktlinjerna innefattar även ansvarsfördelning då barn eller unga är placerade utanför hemmet. Socialtjänst och psykiatri kan i olika fall dela på ansvaret. I denna uppsats, kommer ej denna riktlinje ägnas vidare fokus.
7. *Organisering, avvikelserapportering och uppföljning av riktlinjerna lokalt/delregionalt/regionalt.* I den sista av riktlinjerna, regleras hur sammansättningen av respektive styrgrupp på regional, delregional och lokal nivå bör se ut. Uppföljning och avvikelserapportering, då riktlinjerna ej efterlevs regleras även här.

1.2 Problemformulering

”Det finns höga förväntningar på en utvecklad samverkan kring barn och ungdomar i utsatta situationer. Genom samverkan ska insatser kunna sättas in i ett tidigt skede då de blir mindre omfattande och kostsamma både ur samhällets och de enskilda barnens perspektiv. Samverkan ska också bidra till en helhetssyn i bedömning och insatser.” (Socialstyrelsen, 2007 s 3)

I kölvattnet av Socialstyrelsens nationella riktlinjer har olika former för samverkan mellan myndigheter vuxit fram. I Västra Götaland finns förutom Västbus (epi.vgregion.se/vastbus), projekt Samtidigt (www.samtidigt.eu), SSPF (skola-socialtjänst-polis-fritid), med flera.

Västbus som är politiskt antagna riktlinjer i Västra Götalandsregionen och 49 kommuner inom den, utkom första gången 2005 och fick reviderade riktlinjer 2012.

”En skillnad från andra samverkansmöten är att Västbusmöten inte är rent professionella möten utan att familjen förväntas planera och delta i mötet.” (Västbus 2012)

Av riktlinjerna framgår det att föräldrarna och barnet ska vara delaktiga i planeringen av Västbus. Blomqvist (2011) menar att föräldrarna är en viktig samarbetspartner för de professionella när det handlar om barns problematik. Det är då anmärkningsvärt att inga studier visar på hur föräldrar upplever denna samver-

kansform och det är ännu mer anmärkningsvärt att övrig forskning om föräldrars upplevelse av samverkan är svår att finna.

Denna uppsats tar vid där forskningen är svag och otydlig. Den undersöker ett specifikt koncept, Västbus, som aldrig tidigare gjorts med fokus på föräldrars upplevelse. Jag hoppas kunna bidra till den kunskapsluckan och lyfta fram föräldrarnas röst i samverkansformen.

1.3 Syfte

Syftet med studien är att analysera hur föräldrar upplever samverkan utifrån formen som Västbuskonceptet erbjuder. Min uppsats syftar till att lyfta fram exempel på hur det kan se ut utifrån föräldrarnas perspektiv.

1.4 Frågeställningar

- Hur beskriver föräldrarna sin förväntan, medverkan och upplevelse av Västbusmötena ?
- Hur upplever föräldrarna att deras problem tagits om hand ?
- Hur har föräldrarna uppfattat Västbus riktlinjer och hur gestaltar de sig i deras berättelser ?
- Hur pratar föräldrarna om de olika aktörerna ?

1.5 Relevans för socialt arbete

I arbetet som socionom i Västra Götaland är det en stor chans att man som verksam socionom kommer vara involverad i Västbusmöten. Som Johansson (2009) skrev så berörs ca 60.000 professionella inom kommun och landsting av Västbus. Jag anser därför att uppsatsens fokus på klienternas upplevelse av Västbus kan vara användbara tankar för de verksamma socionomer som ska möta klienter.

1.6 Avgränsning

Jag har begränsat mig såtillvida att jag enbart har intervjuat och analyserat berättelser ur föräldrarnas perspektiv. Jag har också avgränsat mig till att intervjua föräldrar som är knutna till samma kommunala socialkontor. En ytterligare avgränsning handlar om vilka perspektiv som empirin är behandlad med. Jag har avgränsat mig till en teori, väl medveten om att materialet hade kunnat analyserats med ett maktperspektiv, organisationsperspektiv och så vidare.

2. Tidigare forskning

Jag kommer nedan presentera forskning kring samverkan, forskning om Västbus samt forskning om barn och föräldrars röster om samverkan. Den tidigare forskning som jag valt att lyfta fram handlar dels om hur samverkan kan förstås, vilka bakomliggande faktorer som gör att organisationer idag samverkar i allt större utsträckning, men också om hur forskningsområdet ser ut i förhållande till föräldrar som medverkande i samverkan.

2.1 Samverkan - skyldigheter och strategier för att lyckas

Vad jag har sett i mina sökningar efter samverkan så förefaller det vara ett väl utforskat fält som till stor del handlar om hur organisationer och professioner ska hantera välfärdens nya förutsättningar. Lindberg (2009) menar att de senaste åren har publicerats mycket litteratur både av praktiker och forskare på ämnet samverkan. En av hennes förklaringar till ökad samverkan är de komplexa processer som präglar välfärdsområdet. Danermark och Kullberg (1999) menar att det är välfärdsstatens nya arbetsform, baserat på den allt mer specialiserade och decentraliserade verkligheten. Offentliga organisationer behöver samverka för att lösa sina uppgifter och nå sina mål. Lindberg (2009) menar också att offentliga organisationer utifrån ramlagstiftning har gjort snävare bedömningar för vad som faller inom den egna ramen, vilket i sin tur ökar trycket på att samverka för att lösa det problem som inte kan hanteras inom den egna organisationen. Samverkan beskrivs i litteraturen både som problemlösande men också som en strategi för att uppfylla organisatoriskt uppställda mål. Thylefors (2007) menar att förespråkarna för att samverka mellan yrkesgrupper och organisationer framhäver komplexa problem som ett argument. Samverkan bidrar också till att förverkliga det tänkande kring helhetssyn som präglar vård, behandling och omsorg. Av de nationella riktlinjerna för strategier kring samverkan framgår det att en av huvudstrategierna för samverkan är att verksamheterna ska ha samhällsuppdraget i fokus. Varje enhet/myndighet ska se sitt bidrag och ansvar som en del av helheten. Barnperspektivet ska vara vägledande framför verksamheternas perspektiv (Socialstyrelsen 2007). Blomqvist (2011) menar att samarbete och samverkan påverkas av i vilka sammanhang som de formats i. Därför menar hon att det kan vara svårt att applicera internationella studier i en svensk kontext om samverkan.

Jakobsson och Lundgren (2013) menar att samverkansarbetet är påverkat av strukturella hinder då det ibland saknas ett långsiktigt tänkande kring samverkan. Samverkan sker ofta i projektform och har svårt att integreras i den ordinarie verksamheten. Jakobsson och Lundgren (2013) skriver också om att en utmaning för

samverkan mellan olika organisationer/verksamheter ligger i att hantera de olika synsätt och teorier som möts. En trend kan dock skönjas mot en mer samsyn gällande grundläggande teorier (Socialstyrelsen 2007). De teorier som ligger till grund för samverkan utgår från en helhetssyn och är systemteori och interaktionistiskt perspektiv. Förenklat handlar det om att samverkan, sett ur ett helhetsperspektiv, sker mellan individer och mellan organisationer. Det sker i interaktion och samspel på flera nivåer (Jakobsson & Lundgren, 2013). Danermark (2005) skriver om hur han anser att i samverkan ingår tre faktorer som måste identifieras, lyftas fram och diskuteras för att nå framgång; olikheter i kunskaps- och förklaringsmodeller, regelsystem och organisationerna behöver belysas för att identifiera möjligheter och hinder. Jakobsson och Lundgren (2013) menar att alla parter i en framgångsrik samverkans processen bör uppleva att de får ut något av att samverka.

2.2 Forskning om samverkan kring och med föräldrar och barn

Det förefaller svårt att finna forskning som visar på hur klienter/föräldrar upplever samverkan. Jag har försökt med olika ord på engelska och svenska att finna litteratur och forskning som tar upp klientperspektivet i samverkan. Vid sökning på föräldrar och samverkan dyker det upp väldigt mycket litteratur som speglar samverkan mellan föräldrar och skolan. En intressant sådan forskning presenteras av Andersson (1999) som har undersökt lärarnas uppfattning om att samverka med föräldrar. Föräldrarnas perspektiv saknas dock här. Anderson (2010) har gjort en kvalitativ studie med föräldrar till barn med funktionsnedsättning. Hon fann att rutiner och kontinuitet hos de professionella efterlyses av föräldrarna, samt att samverkan efterfrågas av föräldrar när många aktörer är aktuella. Blomqvist (2011) pekar på svårigheten med att hitta berättelser som beskriver målgruppens upplevelser, men även svårigheter att finna effektstudier av samverkan utifrån klientens perspektiv. Den forskning som finns om effekter har professionens perspektiv. Exempel på sådan forskning finner vi hos Millward och Provan (2010) som menar att effektiv samverkan inte nödvändigtvis hänger ihop med stora resurser och goda relationer inom nätverken. De pekar istället på centralt styrda nätverk som en framgång i samverkan. Blomqvist (2011) har i sin tur bidragit med exempel på hur föräldrar, aktuella för samverkan mellan bland annat BUP, skola och socialtjänst, upplevt den processen. Hennes forskning har visat exempel på att föräldrarna haft svårt att få den insatsen som de ansett sig behöva. Professionella har utövat rätten att istället tolka behoven. Samverkan har skett mellan organisationer, snarare än att föräldrarna setts som en delaktig part. Blomqvist (ibid) menar också att det är oklart för vem som samarbetet sker och menar med det att det inte är tydligt att det är för föräldrarna och barnen som samverkan sker, snarare

för organisationernas intressen. Exempel ges också på situationer där BUP och socialtjänsten pratar ett språk som hör sjukvården till, samt att föräldrar uttrycker att de inte förstår vart insatsen ska leda någonstans. Blomqvist (*ibid*) ger också exempel på hur olika organisationer både medvetet och omedvetet utesluts ur samverkan. Det som är tydligt är att föräldrarnas påverkan och delaktighet i de besluten är obefintlig utan kontrolleras helt av de professionella. Hon beskriver också svårigheten för föräldrarna att önska en specifik hjälp från BUP då BUP har mandat att säga nej och tar sig rätt att avgöra barnets behov framför föräldrarnas.

2.3 Forskning om Västbus

Johansson (2010) fick i uppdrag av FoU i Väst/GR att utvärdera implementeringsarbetet med Västbus riktlinjer. Han gjorde en kvantitativ undersökning utifrån en implementerings teori. I de resultat som Johansson (*ibid*) presenterar så finner jag det intressant att lyfta fram det faktum att riktlinjerna inte är välkända inom samtliga berörda verksamheter, däribland förskola, barnhälsovården, ungdomsmottagningar och vuxenpsykiatri, men att de däremot är mycket välkända inom BUP och socialtjänst. Johansson (*ibid*) menar att det överlag också förefaller som att personalen är motiverade att arbeta utefter riktlinjerna och har kunnat se vinster av samverkan. BUP är den organisation som inom Västbus tilldelats den viktigaste rollen vilket också avspeglas i att riktlinjerna är välkända hos dem.

Johansson (2010) menar att det finns en skillnad i hur målgruppen definieras som ska omfattas av Västbus. Företrädare för basnivån (skola, primärvård, ungdomsmottagning m fl) har en vidare tolkning av målgruppen än vad företrädare för BUP och socialtjänst har. Det kan föranleda en skillnad i hur olika organisationer bemöter de förväntningar som finns hos andra aktörer om inte målgruppen är definierad för samverkan.

Av den hittills enda rapporten som producerats kring Västbus, så saknas föräldrarnas och barnens röst i samverkan. Enligt Göteborgsregionens Kommunalförbund (grkom.se) håller de på att sammanställa forskning baserad på professionella och föräldrars uppfattning om hur Västbus fungerar i praktiken. Den rapporten beräknas färdigställas våren 2015. Fram till dess kommer denna rapport att täcka kunskapsluckan.

3. Teoretiska utgångspunkter

Det teoretiska perspektiv som jag valt att använda i min uppsats, tycker jag fångar många av de poänger och problem som finns inom samverkan. Det skulle också kunna ses enligt någon rollteori eller med andra perspektiv, men jag har medvetet valt att inte se det så. En teori som behandlar olika aktörers förutsättningar, problemlösning, riktlinjers relevans för en lyckad samverkan, samt ett perspektiv som kan förklara när samverkan av olika anledningar inte fungerar tycker jag motsvarar de frågeställningar som studien syftar till. I mitt sätt att använda teorin ser jag föräldrarna som en aktör, vilket härrör till den bakomliggande tanke som finns i Västbus riktlinjer om föräldrars delaktighet. För att prata om samverkan behöver vi först definiera begreppet.

3.1 Samverkan som begrepp

Definitionen av begreppet samverkan hämtar jag ifrån Danermark, Englund och Gudmunsson (2010: s 399). De menar att samverkan är:

”medvetna målinriktade handlingar som utförs tillsammans med andra i en klart avgränsad grupp avseende ett definierat problem och syfte.”

Med fokus på den beskrivningen av begreppet, kommer jag senare i arbetet att problematisera *samverkan* utifrån det material som samlats in. Jakobsson och Lundgren (2013) skriver att det inom forskningen om samverkan, finns olika definitioner av begreppet. De hänvisar bland annat till Christian Uhr (2011) som menar att ordet har en positiv värdeladdning och kan ses som ett begrepp som speglar en verksamhets ansvarstagande, trovärdighet och effektivitet.

3.2 Interdependency theory

Min teoretiska utgångspunkt om samverkan har jag hämtat i Sörensen och Torfings (2007) bok om *Theories of Democratic Network Governace*. Författarna problematiserar där fyra typer av teorier som man kan använda till att analysera samverkan. En teori av de fyra som jag anser kan förklara och analysera samverkan är *interdependency*, som översatt till svenska ungefär betyder *teori om ömsesidigt beroende*. Johansson (2013) använder *konfliktlösningssamverkan* som beskrivning av teorin, detta med utgångspunkt från Sörensen och Torfings (2007) verktyg för analys om samverkan. Vilket de menar kan ske genom en korstabell där konfliktlösning/koordinering möter kalkylering/kultur. (tabell s 10)

	Kalkylering	Kultur
Konfliktlösning	<i>Interdependency</i>	
Koordinering		

Interdependency återfinns där i en konfliktlösande och kalkylerande skärningspunkt. Teorin har sina rötter i historisk institutionalism och har påverkats av dagens fragmenterade och decentraliserade organisationer då ökat behov av att lösa konflikter uppstått. Interdependency ser både till konfliktlösningen och hur den skall ske (kalkyleras).

3.2.1 Uppkomster till ömsesidigt beroende

Nätverk bildas och existerar utifrån ett ömsesidigt beroende. Ömsesidigt beroende har två alternativa uppkomster eller samband (Sörensen & Torfing 2007). Det första handlar om en skillnad som kan ses utifrån ett resursberoende och det andra handlar om ett beroende av andra organisationers strategier och tillvägagångssätt. För att uppnå organisationens mål är utbytet av resurser en nödvändighet, ett beroende av annan part. För att ha ett effektivt utbyte av resurser och kunskap, sker utbytet genom förtroendefulla relationer mellan organisationer. Det finns således ett ömsesidigt intresse att samverka. När en organisation har de nödvändiga resurserna, men istället är beroende av andra aktörers agerande, kallar Sörensen och Torfing (ibid) detta för *strategic externals*. För att exemplifiera begreppet kan vi tänka oss att en insats via socialtjänsten för en ungdom, många gånger också är beroende av att andra aktörer gör insatser, eller förändrar sin strategi i mötet med ungdomen utifrån en helhetssyn. Sörensen och Torfing (ibid) menar också att uppdelningen av *interdependency* i två grenar endast är i analytiskt syfte och att det i verkligheten sker samtidigt genom nätverkan och samverkan.

3.2.2 Lösning genom förhandling och riktlinjer

När ett ömsesidigt beroende finns, betyder det nödvändigtvis inte att parterna har samma förmåga att svara upp på förväntningarna. Relationen kan således bli asymmetrisk i förhållande till att svara upp på motpartens behov men också vara ojämn i förhållande till det relativa beroendet. Det kan också förekomma att även om den gemensamma målsättningen är att ett problem kan lösas med hjälp av resursutbyte, så finns det mer eller mindre bakomliggande motiv till att viljan och intensiteten i samarbetet blir asymmetrisk. Ett annat sätt att se *interdependency* är när organisationen är beroende av att en annan organisation, gör en förändring som i stunden hindrar en annan organisation för att förverkliga sina mål. På så vis blir beroendet en fråga som kan lösas genom förhandling och olika policies/riktlinjer mellan organisationer, vilket Sörensen och Torfing (ibid) menar är det ultimata

kriteriet för en lyckad eller misslyckad samverkan och resursutbyte. Johansson (2013) menar att denna teori är framgångsrik om samverkan lyckas genom att lösa organisatoriska konflikter. Det finns tre underkriterier som författarna beskriver som nödvändiga för att formulera och nå tillfredsställande lösningar. För det första behöver berörda parter och relevanta aktörer ingå när lösningar förhandlas. För det andra behöver parterna vara beredda att skjuta till sina resurser för att lösa problemet och för det tredje behövs en samsyn i hur problemet kan bemötas och på vilka sätt det går att genomförbara och fatta de beslut som krävs.

3.2.3 Att medvetet eller omedvetet stänga ute part från samverkan

Sörensen och Torfing (2013) har identifierat flera faktorer som är risker när samverkan ses i ljuset av *interdependency*. De pekar på tre övergripande problem inom området. Det första handlar om nätverk som på olika sätt är medvetet eller omedvetet stängd för aktörer. Det andra handlar om olika hinder när resurstilldelning hämnas samt det tredje hindret uppstår när gemensamma riktlinjer på olika sätt är svåra att förhålla sig till. Ser vi på det första hindret med slutna nätverk eller uteslutande nätverk, så delar författarna in problemet i fyra former av utestängande faktorer. En faktor är när aktörer omedvetet inte ges tillträde till nätverket genom regler, normer och procedurer. Det kan som exempel handla om sekretess. En annan faktor handlar om en mer medveten form av utestängande där aktörer är medvetna om att andra aktörer saknas i nätverket, men där samma aktörer på grund av politiska eller sociokulturella hinder är ovilliga att förändra dem till förmån för att andra aktörer ska ges tillträde till nätverket. Ett exempel på det kan vara inom skolvärlden där privata skolor, ibland inte bjuds in till samverkan mellan kommunala skolor och socialtjänst. En tredje form av utestängande faktorer är när förhandlingen sker på en diskursiv nivå, som omedvetet stänger ute parter eller aktörer som inte förstår det som diskuteras och förhandlas. Det kan exempelvis vara när diskussioner förs på ett yrkesspecifikt språk med begrepp och formuleringar som gemene man inte förstår. En avslutande form av utestängande faktorer är när aktörerna är medvetna om att diskussionen sker på en nivå som inte alla förstår, exempelvis genom ett medicinskt språk, men är ovilliga att förenkla språket för att bjuda in till en vidare diskussion.

3.2.4 Problem med resursutbyte

Utbyte av resurser betyder i Sörensen och Torfings (ibid) mening att organisationen är villig att utbyta alla typer av resurser så som; kunskap, legitimitet, erfarenhet, politisk kompetens, innovativa idéer, organisatorisk kapacitet samt ekonomiska medel. Problemet med resursutbyte återfinns när organisationer verkar inom olika sociala och politiska fält, där resursgivaren kan bli osäker på hur den mottagande organisationen svarar upp på att bli erbjuden en resurs. Lösningen

stavas förtroende enligt författarna. En hög grad av ömsesidigt beroende (interdependency), främjar en förtroendefull utväxling av resurser. Förtroende uppkommer genom konkret erfarenhet med berörda parter, men kan på sikt leda till att resursutbyte sker utan att båda parter är beroende av varandra, vilket får ses som ett lyckat resultat av förtroende.

3.2.5 Riktlinjer om samverkans spelregler

Ett sista problemområde som behöver bli löst för att samverkan ska bli konfliktlösnande är att riktlinjer för hur förhandling och kompromissande ska regleras. Samverkan karaktäriseras inte sällan av just avsaknad av formella och oklara former för hur problemlösningen ska gå till. Sörensen & Torfing menar att det är viktigt att de inkluderade aktörerna identifierar och definierar hinder för att komma fram till överensstämmande uppfattningar om hur problemen ska hanteras. Det är dock här svårigheten finns, att få till dessa riktlinjer. Det finns flertalet anledningar inom teorin som kan förklara varför det är svårt att få till fungerande riktlinjer eller policys. En anledning kan vara att organisationer inte ser att det finns ett ömsesidigt beroende eller en osäkerheten för att samarbeta hindrar. En lösning i de fallen kan vara att reda ut kostnadsfrågan mellan aktörer eller att aktörer på något sätt blir kompenserade för sin medverkan. En annan anledning till svårigheter att få till riktlinjer som håller är när aktörer har institutionella normer och regler som är svåra att förena med den aktuella samverkansformen. Lösning här är mer avancerad och kräver en stark politisk ledning som kan driva frågan, genom att exempelvis lyfta frågan mellan berörda politiska nämnder eller andra aktörers politiskt styrande organ. En ett annat problem är när övergripande styrning saknas, där en tydlig huvudman saknas eller skulle kunna vara flera. Att förtydliga vem som är högst ansvarig för samverkan kan motverka att samverkan på lokal nivå stannar av, blir konfliktartad eller splittras. Ett tydligt exempel från vår svenska kontext återfinns i de nationella riktlinjerna för strategier kring samverkan (Socialstyrelsen 2007) och SoL 3 kap 5 § där socialtjänsten ges det yttersta ansvaret för att samverkan kommer till stånd. En sista men ack så viktigt aspekt av svårigheterna med att få fungerande och hållbara riktlinjer, är att omvärlden och externa faktorer i ett slag kan underminera och omkull lägga förutsättningarna för de riktlinjer som finns. Att vara på tå och lyhörd samt flexibel inom ramarna är viktigt för att vara motståndskraftig för förändringar för nätverkets förutsättningar.

4 Metod

4.1 Kvalitativ metod

Då studiens syfte var att jag ville veta hur föräldrar med erfarenhet av Västbusmöten och dess riktlinjer, upplevt dessa sammanhang, passade en kvalitativ ansats bra. Jag ville få en djupare förståelse för hur deras upplevelse var genom att ha möjlighet att i mötet problematisera och ställa följdfrågor, vilket inte hade varit möjligt med en kvantitativ undersökning. Kvale och Brinkmann (2009) menar att den kvalitativa forskningsintervjun ger en möjlighet att försöka förstå världen ur intervjupersonens perspektiv, vilket har varit mitt mål i undersökningen. Forskarens intresse av att ta reda på och analysera sina intervjuer menar Kvale och Brinkmann (ibid) bör utgå från en pragmatisk inställning till forskningen. En sådan inställning kan exempelvis vara att studera upplevelsen av konkreta situationer, vilket jag tycker passar in på syfte. Bryman (2011) menar att den kvalitativa forskningen inriktar sig på tolkning av hur individer uppfattar och tolkar sin sociala verklighet. Då det tidigare inte gjorts någon undersökning om hur föräldrar upplever Västbus som samverkansform, tycker jag det är viktigt att ta reda på hur upplevelserna speglar sig för att i framtida forskning kunna formulera kvantitativa frågeställningar och fånga en bredare publik att undersöka.

4.2 Genomförande

Inledningsvis kontaktades min före detta handledare på min VFU plats, en socialtjänst i en mellanstor svensk kommun, då jag ville undersöka om det fanns en möjlighet att på så vis få kontakt med klienter. Jag hade kännedom om att ett flertal föräldrar hade deltagit i Västbusmöten under min VFU period. Efter en inledande telefonkontakt, mailade jag information om min förfrågan till enhetschefen och handledaren, som jobbar som 1:e socialsekreterare. Jag blev sedermera uppringd av enhetschefen som tyckte projektet lät intressant och hen bad mig skriva ner information som de kunde presentera för föräldrarna. Jag författade sedan ett informationsbrev (se bilaga 1), där jag beskrev studiens syfte och omfattning, samt etiska principer och hur jag tänkte att det praktiska genomförandet kunde tänkas gå till. De socialsekreterare som varit handläggare i ärende där Västbus förekommit, kontaktade sedan sina klienter/föräldrar via telefon eller brev med information om min studie, varpå jag blev uppringd av ansvariga handläggare som gav information om processen. I vissa fall erhöll jag själv telefonnummer till föräldern av handläggaren som fått godkänt av föräldern att lämna ut det, i andra fall fick jag vänta på att föräldern skulle ta kontakt med mig. Ett hinder med undersökningen har varit att få tillträde till föräldrarna. Tillvägagångssättet kunde varit annorlunda om tiden för uppsatsskrivandet varit längre.

4.3 Urval och avgränsning

Mitt urval skedde således med hjälp av en kontakt på en socialtjänst. Kontakten kan beskrivas som en grindvakt, som hjälpte mig att få tillträde till föräldrarnas fält (Bryman, 2011). Med beaktande av sekretess så var jag utlämnad till att invänta besked från socialsekreterarna. Urvalet byggde på ett bekvämlighetsurval då jag hade access till en arena där jag uppskattade min chans till att lyckas etablera kontakt med föräldrar som god. Alternativa tillvägagångssätt hade varit att annonsera i media, att försöka få tillträde genom exempelvis BUP eller skolan, men då jag hade en etablerad kontakt på socialtjänsten värderade jag den ingången som starkast och mest trolig för att få kontakt med föräldrar. I kontakt under inledningsskedet med socialsekreteraren informerades jag om att ca 15-20 barn varit aktuella för Västbus under 2013-2014, ca 10 föräldrar/föräldrarpar ansåg socialsekreteraren det relevant och etiskt korrekt att kontakta, av dem accepterade fem personer att ställa upp i min undersökning. Socialsekreterarna kontaktade föräldrarna per telefon och i de fall de inte svarade skickades brev ut (bilaga 1) med information om min undersökning. Denna del av processen hade jag inget att säga till om, utan fick invänta de eventuella svar som jag kunde få. Det var inledningsvis svårt att få med föräldrar i projektet och jag fick kontinuerligt stämma av med socialsekreterarna hur processen gick. I två fall där jag hade både mail- och telefonkontakt med föräldern uteblev intervjutillfället då hen ej hörde av sig eller upphörde att svara när jag försökte få kontakt.

Mitt urval har jag också avgränsat till att endast söka klienter via den kontakt som etablerades med socialtjänsten inledningsvis, då indikationen pekade på att jag skulle få tillräckligt med underlag till min studie. Jag valde därför att stanna vid den sökanalen och inte söka bredare, med risk för att behöva neka tillfrågade föräldrar på grund av brist på tid.

4.3.1 Förberedelse av intervjuerna

Inför intervjuerna förberedde jag mig genom att göra en intervjuguide (bilaga 2). Intervjuguiden gjordes för att tjäna just som en guide, där uppsatsens syfte och frågeställning genomsyrade frågorna. Bryman (2011) kallar denna typ av intervju för *semistrukturerad*, vilket innebär att forskaren bör ha en lista med frågor om sitt tema/frågeställning. Friheten finns fortfarande att avvika och låta intervjupersonen svara på sitt vis. Syftet är inte att få likartade svar, eller svar som går att kategorisera likt en kvantitativ studie. Syftet med att göra en *semistrukturerad* intervju är att som forskare försäkra sig om att få någorlunda svar inom det område som man valt att undersöka. Utifrån mitt teoretiska perspektiv *interdependency* så formade jag frågor utifrån de problemområden som perspektivet kunde skönja i samverkan. Frågorna formulerades på ett öppet och nyfiskt sätt, utan att ha en le-

dande karaktär. Jag har utgått ifrån hur Bryman (2011) och Kvale och Brinkmann (2009) förslår att arbetet med en intervjuguide kan gå tillväga. Kvale och Brinkmann (ibid) menar att som forskare bär man ansvar för det som samlas in, de beskriver det som att forskningsverktyget är lika med intervjuforskaren.

När jag hade erhållit namn och telefonnummer till föräldrarna, kontaktade jag dem via telefon och bokade in en tid för intervju. Jag föreslog en neutral plats i stadens centrala delar vid ett utbildningscentrum där jag hade möjlighet att boka ett grupprum som kunde garantera att vi kunde prata ostört. Miljön var också av den karaktären att varken jag eller föräldrarna skulle särskilja oss från övriga besökare, vilket jag tyckte kändes som en viktig aspekt i intervjufasen och med beaktande av de etiska principerna.

4.3.2 Genomförande av intervjuerna

Alla intervjuer utom en genomfördes på den föreslagna platsen. Den intervjun genomfördes istället i förälderns bostadshus på initiativ av hen. Totalt hölls fyra intervjuer med fem personer som gjort sin röst hörd. Intervjuerna varade mellan trettio minuter och strax över en timme. Intervjuerna spelades in på mobiltelefon och överfördes sedan till dator.

Under intervjuerna hade jag mina frågor som guide för samtalet. När jag upplevde att föräldern hade svarat på en fråga och inte gjorde någon ansats till att utveckla eller prata vidare om ämnet gick jag vidare i guiden. Jag upplevde att guiden möjliggjorde det att hålla ett bra fokus på det som jag var intresserad av att få ut i undersökningen.

Jag kom ibland på mig själv med att frågorna som jag ställde för att följa upp något som sagts, hade en ledande karaktär. Kvale och Brinkmann (2012) menar att det inte behöver betyda att reliabiliteten påverkas negativt, snarare tvärt om då forskaren har en möjlighet att pröva tillförlitligheten i det som sagts av föräldern. De menar också att vikten inte behöver läggas på om en fråga eller ej är ledande, utan fokus bör ligga på var frågan leder oss.

4.3.3 Informanterna

Här följer en kort presentation av föräldrarna där jag valt att inte ta med de riktiga namnen på dem eller deras barn för att de ska förbli anonyma. Namnen är således fingerade och kommer så förbli under analys och resultatdelen.

”Anna” mamma till ”Emmy” 12 år. Emmy var aktuell för Västbusmöten mellan perioden 2012-2014. Anna berättade i intervjun att hon inte kommer ihåg hur

många möten hon varit med på, men att det under en perioden var möten tätare än en gång i månaden. Senaste mötet ägde rum våren 2014.

”Erik” och ”Marie” föräldrar till ”Pelle” 6 år. Föräldrarna berättar att de haft fyra till fem Västbusmöten under perioden 2013-2014. Det senaste mötet ägde rum under våren 2014.

”Mikaela” mamma till ”Viktoria” 13 år. Senaste mötet i maj 2014. Mikaela uppskattar antal möten enligt Västbus koncept till tre.

”Gun” mamma till ”Niklas” 15 år. Gun uppger att de haft något eller några Västbus om året i några år. Senaste mötet uppskattade hon var i början av 2014.

4.4 Urval av tidigare forskning

Jag har sökt i databaserna libris, gunda och swepub för att hitta material till min uppsats. En del av litteraturen jag funnit har sedan lett mig vidare till dess ursprung och givit mig nya infallsvinklar på vad som kan vara läsvärt. Jag har bland annat använt sökord så som *samverka*, *brukarmedverkan*, *Västbus* och *collaborate*.

4.5 Reliabilitet, validitet och generaliserbarhet

Begreppen reliabilitet och validitet är centrala för all forskning. Begreppen innefattar var för sig olika steg som gör forskningen mer eller mindre trovärdig, pålitlig, överförbar samt möjliggjord för att kunna bli styrkt och konfirmerad (Bryman, 2011).

Reliabilitet kan bäst beskrivas som tillförlitlighet eller pålitlighet, vilket kortfattat handlar om att forskningens alla steg ska gå att följa och om möjligt prövas för vidare forskning (Bryman, ibid). Den kvalitativa metoden har varit ifrågasatt utifrån begreppet reliabilitet eftersom det hävdas att forskningen inte går att upprepa och därmed tappar tillförlitligheten. En kvalitativ studie går inte likt många kvantitativa studier att upprepa i en ny kontext med en förväntan om att få ett likartat material. Den kvalitativa metoden kan inte säkerställa att människor svarar likadant vid olika tillfällen på samma frågor, eller att olika forskare använder samma intervjuteknik och följer upp frågor på samma sätt under en intervju (Kvale & Brinkmann, 2009). Det som forskaren däremot kan göra, och som varit min avsikt med uppsatsen, är att forskarens tillvägagångssätt och metod går att följa. Jag har därför förklarat min metod, teori och analys på ett så noggrant sätt som möjligt, vilket skulle kunna innebära att någon annan forskare prövar samma tillväga-

gångssätt i en annan kontext. Det är däremot inte möjligt att genomförbara studien igen på exakt samma sätt då materialet är insamlat i interaktion mellan forskaren och informanten.

Validitet är en av de viktigaste komponenterna inom forskningen. Om forskaren har undersökt det som var syftet med undersökningen är en av huvudfrågorna. Kvalitativ forskning kan leda till trovärdig kunskap om forskaren har speglat den verklighet som det var avsett att visa. (Kvale & Brinkmann, 2009) Validitet kan delas upp i intern och extern. Intern validitet handlar om vilken trovärdighet som uppsats har. Forskaren ska visa på att forskningens regler följts och att informationen som uppsatsen vilar på är en del av den sociala verklighet som har studerats, bland annat bör forskaren beskriva sin förförståelse, datainsamling, urval och analysprocessen. Extern validitet handlar inom kvalitativ forskning mer om forskningens djup snarare än att fånga den breda massans material. Kvalitativ forskning bygger på att exemplifiera och med fylliga berättelser föra kunskap vidare (Bryman, 2011). Jag har i min undersökning försökt att eftersträva så hög validitet som möjligt med beaktande av regler, utnyttjandet av insamlad empiri och stöd av tidigare forskning. Kvale och Brinkmann (2009) menar att validitet också handlar om en slags kvalitetskontroll under hela processen, en transparens som gör det möjligt för läsaren att följa forskarens alla steg. Med facit i hand anser jag att jag har ett resultat som tål att ifrågasättas, provas och som kan försvaras.

Uppsatsens syfte är inte att resultera i material som går att generalisera eller att utveckla teorier om hur det är att vara förälder i samverkansformen Västbus. Syftet är att lyfta fram exempel på hur det kan upplevas av föräldrarna, inte att uttala sig om alla föräldrar som haft denna typen av samverkan. Materialet kan således inte säga hur något är eller förhåller sig utanför den undersökta kontexten, där behöver vidare forskning komplettera.

4.6 Förförståelse

En förutsättning för att vi överhuvudtaget kan veta någonting menar Husserl, som beskrivs i Thomassen (2007), är att livsvärlden finns där innan vi upplever något. Det som finns där, är det som skapar mening för oss. På samma sätt är det jag ser nu en förståelse baserad på tidigare förvärvade kunskaper. Intresset för att skriva denna uppsats grundar sig helt och hållet på ett intresse knutet till kunskaper och insikter som jag hade innan start. Jag kom i kontakt med Västbuskonceptet under min VFU på ett socialkontor. Jag fick möjlighet att där praktisera yrket som socialsekreterare. I yrket ingår det, som tidigare framkommit av Västbus riktlinjer, att möten enligt formen för Västbus kan bli aktuellt. Jag deltog på ungefär fyra till fem sådana möten under min VFU. Min utgångspunkt och förståelse var då knutet

till rollen som handläggande socialsekreterare. Jag hade ingen insikt i hur föräldrarna som deltog uppfattade mötet och riktlinjerna. Den förförståelse som fanns innan mötet baserades på de enskilda möten som vi haft under en eventuell utredning med föräldrarna.

Ett led i min förförståelse, som jag inte visste ifall föräldrarna kände till, var att jag var bekant med riktlinjerna, processen och hur arbete i och kring Västbusmöten fungerade. Jag hade själv praktiserat dessa kunskaper, men visste väldigt lite om vad och hur föräldrarna uppfattade det som skedde.

Min förförståelse har således styrt det område som jag valt att fokusera på. Det har styrt mitt syfte och frågeställning, men även de val av teori som jag valt att se materialet på.

4.7 Etiska principer

Under hela processen från det att jag började med att söka efter informanter till det att jag sen genomförde intervjuer med dem, har jag haft de forskningsetiska principerna i åtanke. Principerna är hämtade från vetenskapsrådet (2002) och sammanställda för humanistisk och samhällsvetenskaplig forskning.

Informationskravet: Informanter ska i en intervjustudie, som den här, få förhandsinformation om vad undersökningen syftar till, vad informantens uppgift är, att medverkan är frivillig och kan avbrytas när som, samt var informanten kan ta del av resultatet. Jag gjorde i åtanke av det här ett informationsbrev (se bilaga 1) som antingen lästes upp av socialsekreteraren och/eller skickades hem till klienten. Av brevet framgick det vad mitt syfte var, vilka övergripande frågor som skulle ställas samt de forskningsetiska principer som presenteras här.

Samtyckeskravet: Samtyckeskravet innebär att medverkan sker frivilligt och med informantens godkännande. Informanten äger också rätt att när som under processen avbryta, utan negativa påföljder eller krav på att fortsätta genom påtryckningar. I min undersökning gjordes samtycket i två steg. Först informerades informanterna muntligt/skriftligt av socialsekreterare om samtycke till undersökningen, innan jag fick tillträde till klienterna och på så vis en gång till kunde gå igenom samtycket och få ett skriftligt samtycke (se bilaga 3). Jag visste således inget om på vilket sätt som klienterna tackat ja till att bli intervjuade, men jag försäkrade mig om samtycket när jag per telefon bokade in intervjun, så att det så långt som möjligt var införstådda med hur undersökningen var ämnad att gå till och innehålla.

Konfidentialitetskravet: Informanter i en undersökning ska ges konfidentialitet och deras personuppgifter ska förvaras på ett sådant sätt så att de är utom räckhåll för obehöriga. Informanterna informerades via informationsbrevet (bilaga 1) samt vid intervjutillfället kring konfidentialitet. Intervjuerna spelades in med mobil utrustning som sedan behandlades i en dator. Informanterna informerades om att allt material skulle raderas efter uppsatsens färdigställande. I den färdiga texten och i informanternas citat användes fingerade namn, för att förhindra identifikation. Då jag erhöll kontakten med klienterna via socialtjänsten som har en stark sekretess, var det för mig självklart att bibehålla och kunna erbjuda en hög konfidentialitet för informanterna och deras barn.

Nyttjandekravet: Informanterna informerades om att det insamlade materialet enkom skulle användas i forskningssyfte. Informationen gavs del i det brev som skickades/mailades ut, men även muntligt i anslutning till intervjun.

Med beaktande av de forskningsetiska principerna som främst är till för att skydda individerna i undersökningen, så har jag även försökt att fundera över min egen roll i undersökningen. Kvale och Brinkmann (2009) menar att det är forskarens moraliska och etiska ansvar att bibehålla integritet i förhållande till genomförandet. Forskarens integritet grundas på dennes kunskap, erfarenhet, pålitlighet och rättrådighet. Jag har i mötet med föräldrarna inte ställt frågor som legat utanför mitt syfte och frågeställningar, som exempel så har jag informerat föräldrarna att de inte behövt avslöja namn på barnet, platser och andra detaljer om de inte själva velat det. Syftet med min uppsatts har kunnat besvaras utan att vara för ingående på föräldrarnas privata angelägenheter, vilket jag anser har varit en etiskt medveten handling från min sida.

Föräldrarna har fått förfrågan om de vill få uppsatsen skickad till sig efter avslut, vilket alla tackat ja till. Vad jag missade i informationen och inte tagit reda på närmre var, var någonstans som uppsatsen skulle publiceras.

4.8 Analysmetod

Jag började hela min analys med att transkribera och göra mig bekant med materialet. Både genom att lyssna igenom intervjuerna flertalet gånger liksom genomläsning av de transkriberade texterna. Vid genomläsningen och med mina teoretiska "glasögon" fastnade jag vid ett par grundläggande teman. Bryman (2011) kallar denna inledningsfas i kvalitativ analys för kodning eller indexering av materialet. Mina teman fick jag ifrån teorin, där teorin pekar på svårigheter inom samverkan. Kvale och Brinkmann (2009) menar att en teoretiskt präglad tolkning av ett empiriskt material går att beskriva som en teoretisk tolkning. Ett sådant

ganska omfattande tema återfinns under tema två, där sammansättningen av aktörer för en lyckad/misslyckad samverkan går igenom. Ett annat tema som jag hämtade ifrån mina frågeställningar handlade om hur Västbus riktlinjer gjorde sig synliga i materialet. Det som jag sedan gjorde kan liknas vid en tematisk analys där jag letade efter repetitioner, likheter och skillnader, samt en reflektion över vad som saknades i materialet. Tematisk analys har ingen given strategi eller teknik. Det som kategorierna och deras subgrupper däremot ger forskaren är en översikt av materialet och blir ett sätt att tänka om materialet. Jag sorterade således mina kategorier i ett så kallat framework, vilket är en matrisbaserad metod (Bryman, *ibid*). Kvale och Brinkmann (2009) skulle eventuellt kalla min analysmetod för *bricolage* vilket innebär att forskaren läser igenom empirin allmänt för att sedan gå tillbaka till intressanta avsnitt och finna strukturer och samband som blir relevanta för uppsatsen. Att skapa kontraster och sedan jämföra är något som försökt åstadkomma i analysen. Om en förälder exempelvis säger så om X, vad säger då en annan förälder om X ? I de fall där det funnits intressanta kontraster eller likheter har jag lyft fram dem i nästkommande kapitel.

I analysen har jag frångått ordet informant för att istället få en mer levande text genom att använda *föräldrarna*, samt fingerade namn på dem och deras barn. För att skapa mer liv åt citaten utan att ändra deras innebörd har jag också gjort en lättare redigering för att de ska bli trevliga att läsa. Enstaka ord har ibland plockats bort och markeras med [...] och hela meningar har markerats med [---].

5. Analys och resultat

Kapitlet behandlar de resultat och analys som empirin har gett upphov till. Indelning i kapitlet är presenterad utifrån studiens frågeställningar.

5.1 Hur beskriver föräldrarna sin förväntan, medverkan och upplevelse av Västbusmötena ?

Förväntan i form av tid och resurser på samverkan

Föräldrarna är samstämmiga i att de alla förväntade sig någon slags hjälp och att samverkan skulle leda framåt. Vissa föräldrar är mer konkreta i sina förväntningar andra definierar inte sina förväntningar på samma sätt.

”Jag tror att det hade med att göra att vi skulle få avlösarservice i hemmet.” (Marie)

”Första mötet var ju på BUP. Vi skulle prata om vad som fanns.” (Erik)

Marie och Erik är inte helt överens om när det första mötet ägde rum, men de pratar om en förväntan på någon slags resurs. I det Erik säger så framgår det en förväntan om att olika resurser ska presenteras, medan i Maries citat så hänvisar hon till en specifik resurs som beviljas och genomförs via socialtjänsten. Det finns tillsammans en förväntan om att olika organisationer ska vara delaktiga och erbjuda resurser, då både BUP och socialtjänst i detta fall är aktuella. En fråga som ställdes till föräldrarna relaterad till riktlinjerna, var ifall de tyckte att de snabbt hade fått hjälp och ifall deras problem upptäcktes i tid. Några föräldrar tycker inte det motsvarar den verklighet som de mött. Föräldrarna talar snarare om att det blev aktuellt med Västbus efter lång tid.

”man har ju velat att det ska gå så bra för min dotter som möjligt. det har ju vart så svårt för henne i skolan, min förhoppning är ju att det ska bli så bra för henne som möjligt. så, sen har det ju vart väldigt mycket frustration, för jag har väntat väldigt länge på diagnoser å utredningar i många många år. Så förväntningarna var väl att det skulle skynda på, att det skulle hända saker för min dotter. så att det ska bli bättre, för henne i skolan, ja runt omkring, men det har tagit alldeles för lång tid.” (Anna)

Anna talar om en förväntan som kan kopplas till tid. Hon talar om samverkan som ett verktyg för att snabba på processen. Hon talar också om att resurser både i skolan och i miljön utanför behövs. Västbus (2012) riktlinjer syftar till att motverka

det som Anna har upplevt. Det ska inte ta lång tid innan samordnade insatser kommer igång för den enskilde.

Relationens betydelse för samverkan

På en fråga om det påverkat Västbusmötet att olika personer bytts ut från möte till möte så svarar Marie;

”Nej, för den som har varit mest drivande upplever jag har varit socionomen från BUP, hon har ju varit med på hela resan.” (Marie)

”sen det här bytet av socialassistenter, herregud säger jag bara, det och läkare på BUP, alltså man kan undra vad de syssla med, så illa har det varit. På något sätt har det varit att man nästan har börjat om, inte helt från början, men det blir ändå att man backar lite istället för att kunna gå framåt.” (Gun)

Guns syn på bytet av personer skiljer sig från Maries, då det som finns i Maries beskrivning saknas i Guns, en sammanhållande part som socionomen från BUP fungerar som i Maries berättelse. Dessa två exempel visar på att det inte bara är viktigt vilka organisationer som ingår, utan att det bör finnas en personen eller flera som kan föra berättelsen och kunskapen vidare från möte till möte. I Guns fall tappas den kunskapen om ärendet då det verkar saknas en överlappande person som i Maries berättelse. Samverkan sker såldes mellan både organisationer och personer, inte det ena eller det andra i deras berättelser.

Att samverkan kan påverkas av både bristande kontinuitet i förhållande till organisation och/eller person framkommer i föräldrarnas berättelser. En konsekvens av bytet av inblandade personer beskrivs nedan av Gun på ett talande sätt;

”det är jobbigt när det byts så, i en sån här grej blir det jobbigt för då ska man lära känna den personen. och ibland har det varit vad är det här för person, tycker man om henne eller kommer det här att fungera ?” (Gun)

Gun pratar här om hennes inställning till bytet av personer i samverkan, denna gång med fokus på den relationella aspekten av att samverkan ska fungera. I föregående citat var informationsutbytet en aspekt av en fungerande samverkan, här är fokus istället på det personliga planet. Gun uttrycker en skeptisk hållning till bytet där hon frågar sig om samverkan kommer fungera. Hon gör dock en skillnad på ifall hon kommer tycka om personen eller ifall samverkan ändå kommer fungera. Millward och Provan (2010) hävdar i sin forskning att effekten av samverkan inte

påverkas av huruvida relationerna är goda. Sörensen och Torfing (2007) å sin sida relaterar främst till organisatoriska aspekter av samverkan, även om det faktiska resursutbytet sker genom organisationernas företrädare. Det går då relatera till dem med beaktande av att resursutbytets resultat i hög grad kan vara beroende av vilka det är som företräder organisationen.

Vikten av informationsutbyte

Tidigare framkom det att föräldrarna såg en vinst i att information spreds till alla på samma gång. Det är en återkommande reflektion som föräldrarna gjort att mötet syftar till att information sprids till alla aktörer samtidigt.

”det har varit skönt att skolan har kunnat berätta bra, för dom pedagogerna han har haft där å beskriva om Pelle för dom andra, för vi vet ju inte hur det är på skoltiden heller [---] Det har varit väldigt skönt att dom har varit med och delat informationen med dom andra.” (Erik)

Erik pratar här om ett förtroende som han har gentemot förskolans personal. Han litar på att pedagogerna förmedlar en rättvis bild och information som de ger är till gagn för alla på mötet. Gun är lite mer reserverad i sin hållning till effekten av informationsutbytet.

”jag tycker ändå det är bra att vi har samarbete och att vi träffas på de här mötena, för att alla får höra samma sak, sen får man hoppas att de jobbar utefter det också” (Gun)

I Guns citat kan man ana en viss misstänksamhet mot att hon inte tycker det är en självklarhet att organisationerna gör som de kommer överens om på mötet. Hon tycker förvisso att det är bra att alla hör samma sak samtidigt, men hon är osäker på vad organisationerna gör med informationen.

I uppstarten av Västbussamverkan fanns det inga förväntningar på att alla delar samma bild i föräldrarnas berättelser. I vissa fall skiljde sig inte bilderna åt så mycket i andra stod parterna långt ifrån varandra i förhållande hur de såg på problemet.

”skolan hade ju sin bild av det dom har sett av min dotter där och dom från BUP har knappt träffat min dotter, så dom hade ju bara gjort upp en bild av vad dom tyckte, som inte alls stämde, från socialtjänsten så hade de haft mycket samtal med oss som föräldrar

utöver Västbusmötena, så de hade väl sin eller våran bild.”
(Mikaela)

Mikaela beskriver hur hon upplevde att synen på problemet skiljde sig åt mellan organisationerna, men säger samtidigt att mötet bidrog till att de olika bilderna av dottern lyftes upp på mötet. Anna är inne på samma linje;

”det har ju verkligen dom här Västbusmötena hjälpt till med att hon har fått komma dit och de har sett att hon verkligen har det behovet.”
(Anna)

Anna menar inte att hennes dotter deltog fysiskt utan att hennes problem fick fokus i och med Västbusmötet. Det Anna talar om vittnar om en effekt av samsyn. Samma samsyn blev inte resultatet i Mikaelas berättelse trots att de olika bilderna lyftes upp och diskuterades. Informationsutbyte leder således inte per automatik till samsyn i deras berättelser. Sörensen och Torfing (2007) pekar på att informationsutbyte är en viktig del i en fungerande samverkan. De pekar också på att utbyte av resurser förutsätter ett förtroende mellan parterna i föräldrarnas berättelser.

Upplevelsen av mötet

I föräldrarnas berättelser finns det både positiva och negativa bilder av hur de upplevde mötet. En del av upplevelsen som mer handlar om föräldrarnas närvaro på mötet kunde av Marie beskrivas såhär;

”det har varit skönt att vi har sluppit å, inför andra myndigheter säga så mycket om Pelles problem.” (Marie)

Marie pratar om hur hon känner sig avlastad i att behöva slippa beskriva sin sons problem. Det kan tolkas som att Marie har upplevt det tidigare som att hon har fått beskriva och förklara inför organisationer, vilket hon upplevt som betungande. Även Gun delade den känslan;

”man har bara tyckte, nä va jobbigt kan man inte bara få vara hemma och vara ifred. [---] sen är jag ju införstådd med att det måste vara så för att funka. Dom behöver ju samarbeta liksom eller att ha de här mötena för att kunna göra det bästa.” (Gun)

I Guns fall handlade det mer om att ta sig till mötet, till skillnad från Maries beskrivning som handlade om att hon ogärna pratade inför organisationerna på mötet. Guns upplevelse kan också grunda sig i att hon hade en viss misstro till att det som bestämdes ledde till förändring för hennes son;

”det går ju inte om inte Niklas är med på tåget, vi kan ju sitta där och bestämma hur mycket som helst, men går det inte fram till honom och han inte är villig att hoppa på tåget för att det ska funka så kan vi ha hur mycket möten som helst [---] så med tiden känner man, är det någon mening att ha de här mötena ? ” (Gun)

I detta perspektiv kan man förstå att Gun kände det motigt att ta sig till Västbusmötena. Det går i Guns citat se en misstro till både beslut men också antalet möten som hon deltagit i. Misstron tycks inte grunda sig i varken organisatoriska eller personella resurser, utan ligger utanför samverkansgruppens kontroll.

Om Gun hade varit med i flera samverkanssammanhang så var Erik och Marie i sin tur relativt nya i Västbus sammanhang och hade en annan upplevelse av mötena;

”jag tycker mötena har varit avslappnade och öppen form. Trevlig miljö och lugnt och alla har varit intresserade av mötet. Det fanns ett engagemang från alla att hjälpa till. Det är nog inte säkert att det alltid är så. [---] jag känner det att alla som var där ville ju göra det så bra som möjligt, för framförallt Pelles situation”. (Erik)

Erik pratar om ett engagemang från allas sida vilket går att tolka som att barnperspektivet var aktuellt, då alla ville barnets bästa på mötet. Erik reserverar sig också för att det kanske inte alltid är så, vilket avslöjar att han som förälder känner sig privilegierad.

”Jag tror att det behövdes Västbusmöten, för att jag hade nog inte orkat eller fattat allt som behövdes göras. [---] jag hade nog inte kunnat tänka ut vad den bästa lösningen var enbart genom skolans hjälp [---] Det är nog mer tyngd med socialtjänsten med, det tror jag ju.” (Anna)

En aspekt av att olika organisationer samlas tar Anna upp här. Dels handlar det hon säger om problemlösning, men det handlar också om vilka organisationer som är med. Socialtjänsten ger mer tyngd säger Anna. Det kan tolkas som att hon har en förväntan på att andra organisationer har respekt och/eller förtroende för den organisationen. Hon menar också att problemet låg utanför skolans ramar och att samverkan behövdes för att lösa problemet. Sörensen och Torfing (2007) menar att förtroende uppkommer genom konkret erfarenhet av berörda parter. Annas erfarenhet av socialtjänsten kan spegla den bild hon har av den organisationen.

Upplevelsen av det som sades

En annan fråga i anslutning till upplevelsen av mötet var ifall föräldrarna uppfattat det som sades på mötet, samt förstått dess innebörd av fackord, termer med mera. Föräldrarna var överlag samstämmiga i att de hade förstått.

”det var ju inte sånt professionsspråk å så på mötena eftersom det var så olika folk så kunde dom inte ta det på den nivån heller” (Erik)

Erik ger här sin förklaring till varför det inte förekom ett språk som var svårtytt. Anledningen som framkommer handlar om mötets sammansättning av olika människor, vilket kan vara både professioner och personligheter som det syftar till. Han säger också att professionsspråk bedrivs på en annan nivå, vilken nivå han syftar på framgår dock ej.

En teori om utestängande av en part i en samverkan som Sörensen och Torfing (2007) presenterar är att olika aktörer medvetet eller omedvetet pratar ett språk som inte alla parter förstår. Av materialet framkommer det inget som verkar tyda på att den teorin stämmer i förhållande till att samverkan har hindrats eller försvårats. Det tyder snarare på det omvända att föräldrarna har förstått det som sagts och inte upplevt det som att parterna pratar ett språk som de inte förstår.

5.2 Hur upplever föräldrarna att deras problem tagits om hand ?

När ingen tar ansvar

När bristen på samsyn mellan organisationer eller mellan föräldrar och organisationer uppstod på mötet, så beskrev flera föräldrar att det kunde utvecklas till en kamp mellan organisationer eller mellan föräldern och en organisation.

”ja det var väl att det skulle hända något, man känner innan att ofta är det att alla skyller på varandra lite grann, eller så var det hela tiden tyckte jag under mötena. Att den tycker att den måste göra något och den tycker att den måste göra något. Mest var det ju socialtjänsten och BUP” (Mikaela)

I detta uttalande av Mikaela går det att se en konflikt mellan socialtjänsten och BUP. Att de skyller på varandra kan tyda på att ansvar och vem-som-gör-vad inte är tydligt förankrat mellan organisationerna. I det Mikaela säger kan man också tolka det som att hon redan innan mötet hade en förväntan om att olika parter inte tog ansvar, genom att skylla på varandra. Denna föreställning hon hade fick hon sedan bekräftad på mötet.

”men jag tänker då om BUP och skolan inte hade fastnat i vem det är som ska göra den här jäkla utredningen från början, så är det nog ganska många barn som inte hade legat till slut och velat ta livet av sig heller, för att dom hade orkat med. [...] de slåss ju fortfarande om vem det är som ska göra basutredning. [...] så kan jag ju känna att basutredningen skulle kunna gjorts så att det inte skulle blivit sån pajkastning så att barnet eller familjen ska hamna i den sitsen.”
(Anna)

Anna är inne på samma linje som Mikaela. Denna gång är det BUP och skolan som har en konflikt om vem som ska skjuta till en resurs. Västbus riktlinjer (2012) reglerar frågor om insatser på bas- och specialistnivå. På specialistnivå återfinns både BUP och socialtjänstens biståndsbedömda verksamhet. Riktlinjerna säger också att en väl fungerande samverkan bygger på att organisationerna känner till och respekterar varandra. Mikaelas och Annas berättelser ger exempel på när respekt och problemlösning inte fungerar. En motsättning inom riktlinjerna som kan förklara det som Anna och Mikaela upplevde är att ansvar och behovsbedömning sker på mötet mellan organisationer. Delar då två organisationer inte samma bild kan det se ut som i föräldrarnas exempel. Sörensen och Torfing (2007) menar att det inte sällan saknas regler och rutiner för hur förhandling och kompromissande ska se ut inom samverkan. Ett led i att komma till rätta med riktlinjer är att inkluderade aktörer definierar hinder och kommer fram till överensstämmande uppfattningar. Socialstyrelsen (2007) poängterar vikten av att verksamheterna gör sig förtrogen med varandras resurser för att kunna komma fram till samsyn.

I väntan på en resurs

En av de vanligaste resurser som diskuterades i materialet var utredning på BUP. Föräldrarna talar i termer av att få till en utredning som nödvändigt för att komma vidare. Några föräldrar fick hjälp med utredning andra inte.

”Det här med BUP, innan dom gjorde några utredningar. Det gick flera år.” (Gun)

Gun berättar hur hon fick igenom sin vilja om utredning och ger prov på hur lång tid det kunde ta. Gun beskriver det som att hon fick kämpa för att hennes son skulle bli utredd. Hon säger att hon tidigt förstod att det var något som inte stämde med honom. Hon fick dock vänta länge på att få någon hjälp från BUP.

”Där handlade det ju om, att hon behövde hjälp med att få en utredning om man säger, å de ville sätta andra diagnoser och hon har fått vänta nu säkert fem år på att få sina diagnoser, så tyckte de absolut

att det inte fanns några problem utan att nej nej nej, men det är utrett nu och det är klart.” (Anna)

Anna berättar i citatet ovan om hur hon fått vänta i fem år på rätt diagnos för sitt barn. Av de föräldrar som inte alls fick den efterfrågade hjälpen av BUP eller i de fall som det tog flera år, beskrivs BUP som ovilliga, oengagerade och oförstående till föräldrarnas beskrivningar av deras barns behov. BUP ger i föräldrarnas berättelser uttrycket av något som mer liknar brist på samsyn och av att ha organisatoriska hinder så som brist på tid, lång kö, personalbrist med mera. Föräldrarna å sin sida talar om vikten av en utredning som en ofta nödvändig resurs för att komma vidare.

”BUP fick ju mycket information på mötet så att de prioriterade upp utredningen. Det kanske Västbusmötet bidrog till deras prioritering, är svårt att säga, men informationen dom fick från förskolan har i alla fall bidragit till att de snabbade upp och prioriterade honom.”
(Erik)

Erik talar här om hur Västbusmötet kan ha bidragit till att BUP snabbade på och prioriterade Eriks barn. Det speglar också den vinst som finns i att organisationer utbyter resurser, i detta fall information, som leder den andra organisationen framåt (Sörensen & Torfing, 2007). Effekten för Eriks barn blev sedermera att utredningen ledde fram till en diagnos som sen ledde fram till andra typer av resurser.

Samverkansparterna bör se att de drar nytta av samverkan menar Jakobsson och Lundgren (2013), vilket utbytet av resurser i Eriks fall gjorde. För att dra nytta av samverkan är det dock beroende på i vilket och vems perspektiv som man företar. Ser man till de nationella riktlinjerna för strategier kring samverkan framgår det att verksamheterna ska ha samhällsuppdraget och barnperspektivet i fokus (Socialstyrelsen 2007). I Västbus riktlinjer (2012) lyfts barnperspektivet också, likväl som att psykiska svårigheter ska uppmärksammas av både kommun och landsting.

Strategier för att påverka organisationerna

När föräldrarna ansåg att det förelåg ett behov av resurs som de inte fick tillträde till, beskriver de hur de på olika sätt agerade för att försöka påverka sin situation.

” dom var väl där som ett stöd. Sen kunde dom också prata om hur dom tycker att hon förändrats från det att hon var liten till nu å sådär. Så tänkte man att det kunde vara bra för BUP att höra liksom hur hon vart och hur hon är och så. Att hon alltid har vart lite speciell, vilket inte BUP trodde. BUP trodde det bara var en tonårgrej. Så

därför tyckte jag det var viktigt för BUP att höra att det alltid har varit på ett visst sätt.” (Mikaela)

Mikaela bjöd med barnets mormor och farmor som stöd, men också för hon tyckte att de hade mycket att tillföra. Mikaela försökte här påverka och övertyga BUP om att problemen alltid funnits, samt att hon försökte få BUP att ändra sin syn på problemet. Ser vi Mikaelas familj som en organisation så gör organisationen förändringar för att få andra organisationer att också förändra sig, i detta fall sin syn på problemet. En annan förälder som har försökt att påverka sin situationen är Anna som beskriver sin kamp mot BUP:

”jag har skrikit så mycket efter hjälp liksom så tidigt men det har bara vart såhär, (visar stopptecken med händerna), från deras håll, så man blir ju så trött tillslut liksom, så dom känner jag inte att jag kunnat påverka, så jättemycket, nä, där har jag blivit motarbetade snarare, en period.” (Anna)

Anna talar om hur uppgiven hon känner sig efter en lång kamp med BUP. Det hon beskriver är att hon känt sig motarbetad och att hon haft svårt att påverka BUP. Senare under intervjun återkommer Anna till hennes uppgivenhet igen;

”det är det här med BUP igen, jag hamnar fortfarande, att det gått sådan lång tid att det blev en maktkamp tillslut om vad som var vad å diagnoser hit å dit, där känner jag att det blev ett sånt långt lidande, ett mångårigt lidande som kan fortfarande sluta väldigt illa..” (Anna)

Sörensen och Torfing (2007) pekar på att en förutsättning för en lyckad samverkan är att parterna är villiga att skjuta till resurser. Föräldrarna har här försökt skjuta till resurser i form av mer och ny information via morföräldrar/farföräldrar och genom nya sätt att förmedla sin information. De har dock möts av en organisation som inte på samma sätt svarat upp på deras behov.

5.3 Hur har föräldrarna uppfattat Västbus riktlinjer och hur gestaltar de sig i deras berättelser ?

De professionella bjuder in

Av riktlinjerna (Västbus, 2012) framgår det att samverkan initieras av den handläggare/behandlare/rektor som gör bedömningen att problemet inte kan lösas inom den aktuella organisationen. Processen med att initiera samverkan och bjuda in är något som föräldrarna beskriver har gjorts av de professionella. Marie ger nedan sin syn på hur hon upplevde det;

”att vi har sluppit att ta kontakt med massa olika folk för att lämna ut information, nu är det ju socialtjänsten eller BUP som har tagit alla kontakter och sen meddelat, det har varit väldigt skönt.” (Marie)

Marie uppger att det varit en lättnad att någon annan har dragit i trådarna och skött alla kontakter. I detta fall har socialtjänsten och BUP varit en av de initierande organisationerna. Processen med att sköta kontakterna innan mötet kan i Maries berättelse tolkas som att den skett utan föräldrarna, men att vinsten har varit att slippa att själv ta kontakt med alla parter. I andra föräldrars berättelser känns detta mönster och uppfattningen om att samla informationen igen.

”jag tycker det är bra, för att det är bättre att ha sådana möten där alla träffas, att man har det samlat så man slipper springa på massa samtal, för man har ändå en jobbig situation hemma och då är det bättre att knyta ihop det i ett. Och alla träffas där och hör samma sak och jobbar utefter det. Det tycker jag.” (Gun)

Här talar Gun om vinsten som en tidsvinst, men också som en vinst i förhållande till att alla inblandade får ta del av samma information samtidigt. En aspekt med att samla parter för ett gemensamt möte, är som Gun beskriver det, en lättnad i föräldrarnas vardag. Ett annat sätt att känna lättnad kan handla om att någon tar ansvar för att det blir ett möte. Mikaela sätter ord på det nedan;

”utan socialtjänsten så hade det inte blivit något möte, känner jag.”
(Mikaela)

Mikaela uppger till och med att det inte hade blivit någon samverkan om inte Socialtjänsten i detta fallet tagit initiativet. Föräldrarna uppger att de tycker det är bra när någon tar ansvar för att samla berörda parter. Indirekt uppskattar de Västbus riktlinjer även om de mer konkret inte är kända hos föräldrarna i undersökningen. De flesta säger att de kanske någon gång har fått dem förklarade för sig, andra har inte hört dem alls. Ordet Västbus och att det handlar om samverkan känner alla till, men inga detaljer ur riktlinjerna. Föräldrarna nämner att de fått information om riktlinjerna någon gång i början av processen.

Sörensen och Torfing (2007) ser det som en viktig faktor till fungerande samverkan att riktlinjerna är kända hos berörda parter. En relevant fråga att ställa till empirin är ifall bristande kännedom om riktlinjerna hos föräldrarna påverkar samverkan. Några argument för eller emot har inte kunnat ses, däremot framgår det av materialet att Västbus riktlinjer på olika sätt gör sig synliga i föräldrarnas berättelser. Det som dock saknas i berättelserna är uttryck för den SIP (samordnad individuell plan) som enligt riktlinjerna skall göras på mötet.

När inbjudna parter inte dyker upp

Processen med vem och hur det initieras till ett Västbusmöte ser lite olika ut i föräldrarnas berättelser. I något fall är det socialtjänsten som tagit initiativet, i något annat är det barn- och ungdomspsykiatri (BUP) och ibland har skolan gjort det. Föräldrarna har erfarenhet av att både veta och inte veta vilka som bjudits in. Av deras beskrivning framgår det allt som oftast att det är organisationer som bjuds in och inte specifika personer. I något fall har föräldern själv tagit initiativ till att vilja ha med sig någon specifik person, exempelvis barnets mormor, föräldrarnas samtalstöd på föräldrarådgivningen och barnets ungdomsbehandlare. Av Västbus (2012) riktlinjer framgår det att den verksamhet som gjort bedömningen att barnet är i behov av stöd utanför den egna verksamheten kallar till möte i samråd med familjen. Det framgår av intervjuerna att det inte är helt självklart att föräldrarna förstått och/eller hängt med i processen. Riktlinjerna framhäver också att det finns en lagstadgad skyldighet för verksamheterna att närvara om de blir kallade (Västbus, ibid). I resultatet framkommer det i flera fall att vid ett eller flera möten så saknades den som av föräldrarna beskrivits som den nödvändiga parten för att kunna lösa deras problem, trots att de var inbjudna. Exempel på en aktörer som saknades var BUP. Att avsaknaden av att en eller flera aktörer kan spela en stor roll för hur framgångsrik en samverkan blir ger följande citat en bra bild av.

”Dom gjorde ju verkligen allt de kunde på skolan, och men att hon inte fick den hjälpen från BUP det liksom fallerade där då[---] dom var ju i allra högst grad aktuella för att vara med.” (Anna)

Ovanstående citat ger en bild av hur ett möte inte uppfyller de förväntningar som Anna hade. Hon beskriver att andra aktörer som till exempel skolan gjorde allt de kunde, men säger samtidigt att det inte var tillräckligt för att lösa deras problem. I begreppet fallerade kan man se att Anna inte fick tillgång till den resursen som hon ansåg nödvändig för att lösa sitt problem. Hjälpen från BUP värderades högre av Anna än de resurser som tilldelades från skolan. Anna visar också vilken syn hon hade på den rätta lösningen. En förutsättning för att samverkan ska fungera enligt Sörensen och Torfing (2007) är att berörda parter och relevanta aktörer ingår när lösningar förhandlas. Vad som är en relevant aktör kan dock bedömas olika av olika aktörer. Här ansåg Anna att BUP var en relevant aktör, men vad BUP ansåg ges inte svar på här.

”nej det förändrades inte så mycket, det var socialtjänsten som hade kallat till det. Så det handlade mest om det.” (Erik)

Erik berättade i intervjun att BUP inte kunde närvara på ett möte som de var kallade till. Han säger i citatet ovan att det inte förändrade det mötet så mycket då det gällde saker som inte BUP behövde vara delaktig i. När en aktör uteblir finns det i

föräldrarnas berättelser således olika exempel på hur det påverkar mötet. I Annas exempel talade hon i termer av att det *fallerade* medan Erik nämner att det inte förändrade så mycket.

När viktiga parter inte bjuds in

Av föräldrarnas berättelser framgår det att det ibland hände att olika parter inte bjöds in. Erik berättar hur BUP initierade till ett möte;

” skolan var ju inte med på första Västbusmötet [---] det var ju ett möte för dom ville samla information också kring Pelle innan utredningen då förstås. Det var BUP som ville samla information tro jag, det första mötet. Skolan var inte inbjuden till det, det tänkte dom efteråt att det hade varit bra om de hade varit. Vi frågade om det också då. Samtidigt sa de att det hade blivit för mycket, det fanns en tanke att skolan inte var med. ” (Erik)

Det fanns också exempel på när aktörer omedvetet hade stängts ute från samverkan i mitt material. I det här citat finns det både exempel på hur BUP medvetet, men också omedvetet, har utestängt skolan från samverkan. En medveten strategi som Erik berättar handlar om att BUP var medvetna om att skolan saknades, men valde att inte bjuda med dem. En omedveten strategi kan skönjas i det som Erik först säger med att BUP tänkte efteråt att det hade varit bra. Västbus (2012) riktlinjer talar om att initierande aktör, gemensamt med föräldrarna ska diskutera om och vilka som ska delta när en organisation behöver söka stöd utanför den egna organisationen. I detta exempel har det antingen förbisetts eller så har Västbus riktlinjer inte varit tydligt förankrade i BUPs organisation.

Johansson (2009) har i sin forskning kommit fram till att BUP är en av de organisationerna där Västbus riktlinjer är mest kända för personal och ledning. 92,3 procent av personalen inom barn- och ungdomspsykiatrien uppger att närmsta chef informerat om riktlinjerna och dess innebörd. Det går då konstatera att riktlinjerna är kända för merparten av personalen hos BUP. Den delaktighet som Västbus bygger på har inte kommit föräldrarna till gagn i det första läget i Eriks berättelse. Sörensen och Torfing (2007) menar att en strategi till att stänga ute en aktör omedvetet handlar om att en aktörer inte ges tillträde på grund av regler, procedurer eller normer, vilket kan ha varit förklaringen i Eriks fall.

” Ja, ibland har dom frågat. Rektorn och ibland socialen, [---]
Det har jag ju tyckt vart bra då. Det har nog vart någon gång dom bjudit in folk och jag inte vetat om det, då har jag liksom undrat vad är det här liksom ! Man vill ju ändå veta. [---] När man har ett barn

som har sådana här problem så det blir väldigt jobbigt, även om man behöver ha de här mötena och det är intressant liksom eller bra och så för Niklas. Så tar det väldigt mycket krafter på mig och blir det då för mycket eller det inte stämmer liksom så blir det ju extra jobbigt då. Om man inte vet om vad som händer. ” (Gun)

Gun ger här exempel på hur det kändes när hon inte varit medveten om vilka parter som bjudits in. Hon uttrycker det som att det som redan var jobbigt blev ännu jobbigare av att inte veta. Hon talar i ena stunden om att hon ibland var delaktig i vilka som bjöds in, men har även erfart tillfällen då hon inte vetat på förhand. Det hon pratar om kan handla om delaktighet, eller brist på delaktighet. Gun ger sedan exempel på när hon tagit initiativ till att bjuda in folk.

”Familjerådgivning, där var en som jag gick och pratade med och då ville jag att hon skulle vara med. [---] Skolan, socialen, dom runtomkring hade nog inte tänkt på det.” (Gun)

Gun menar i citatet ovan att familjerådgivningen inte hade blivit inbjuden om inte Gun tagit initiativ till det. Det kan finnas många anledningar till varför och ingen analys skall göras av det, men verksamheter som inte är vanligt förekommande organisationer som skola, socialtjänst och BUP, saknas i föräldrarnas berättelser om de diskussioner som förs innan en inbjudan till Västbus görs.

”jag vet inte om det var våran idé eller tillsammans med terapeuten där, som det kom upp att vi ville ha med henne.” (Marie)

Marie ger också här ett exempel på en funktion som inte hade bjudits in om inte föräldrarna eller terapeuten hade tagit initiativ till det. Riktlinjerna för vem/vilka som bjuds in framstår i föräldrarnas berättelser som ganska vaga, då omfånget av inbjudna allt som oftast handlat om socialtjänst, skola och BUP. Västbus riktlinjer (2012) definierar inte vilka organisationer eller parter som bör ingå, de ramar bara in ansvarsfrågan och delar upp verksamheter i bas- och specialistnivå. På basnivå återfinns föräldrarådgivning indirekt, eftersom det är en förebyggande verksamhet som tillhandahålls av socialtjänsten. Både Gun och Marie fick själva ta initiativ till att bjuda in dem, trots att de omfattas av riktlinjerna som en aktör på basnivå.

5.4 Hur pratar föräldrarna om de olika aktörerna ?

När det fanns fler eller bättre parter att bjuda in

Några föräldrar uttalar sig indirekt om att det funnits andra eller bättre lämpade personer att företräda en organisation. Det framkom också exempel på hur föräldrarna själva bjudit in personer som stöd och som kunde prata för barnets behov.

”varför var det ingen som bjudit in fritidspedagogen som har känt Emmy mer än vad den dåvarande eller den senare som blev specialpedagog ? hon hade väldigt mycket, och skulle kunna tillföra, det kunde jag tänka lite över, hon skulle kunna tillföra väldigt mycket, för hon har ju känt henne längst egentligen, fast hon bara var fritidspedagog om man säger så då.” (Anna)

På en fråga om Anna tyckte att det saknades någon person, funktion eller organisation så tillkom ovanstående citat. Anna nämner att personen som saknades dels bara var en fritidspedagog, vilket går att tolka som att hon var osäker på ifall den funktionen kunde vara med på ett Västbusmöte. Anna säger också att fritidspedagogen var den som kände barnet bäst och satt på information om barnet som skulle kunna tillföra mycket på mötet. Anna säger också att ”hon bara var fritidspedagog” och samtidigt säger hon att den som deltog, specialpedagogen, kände hennes dotter mindre. Det kan tolkas som att hon tycker att skolan tagit med fel person till mötet, men rätt funktion, då det hon också säger är att funktionen specialpedagog skattas högre än fritidspedagogen enligt hennes sätt att se det. Varför specialpedagogen och inte fritidspedagogen deltog i mötet visste inte Anna. Ett sådant agerande kring inbjudningsfasen som Anna beskrivit kan tolkas som en omedveten form av utestängning av en aktör, i detta fall en fritidspedagog med god kunskap om barnet enligt föräldern (Sörensen & Torfing, 2013).

Förklaringar på varför de inte kom

En del föräldrar har erfarenhet av att någon eller några aktörer inte har dykt upp på möten trots inbjudan. Föräldrarnas förklaringar till varför handlar om att aktören som uteblir inte delar samma bild som föräldrarna vilket framgår av följande citat:

” att inte BUP har varit med för då har dom inte tyckt att dom behöver vara med liksom och då tycker jag kanske att dom skulle göra mer, eller ser ni inte att detta behövs också liksom ? Alltså Niklas behöver mer samtal, han behöver någon annan att prata med

och då känner man lite frustration att ska jag liksom, ni är ju professionella, ska jag behöva se allting ? ” (Gun)

Gun beskriver här hur hon ansåg att BUPs förklaring till att utebli, inte stämde överens med hennes bild av vad som behövdes. Gun förväntade sig att organisationen skulle skjuta till mer resurser och dela hennes bild av problemet. Hon förväntar sig också att professionella ska se det som hon ser. Det råder i Guns berättelse en brist på samsyn.

Nästa citat ger en bild av hur föräldern upplever det som uppgivet i förhållande till att få med BUP på mötena.

” som BUP tyckte så kände dom att det liksom bara ödslade deras tid. Så dom tyckte inte dom hade tid att gå på sådana möten, sa dom där ifrån. [---] Dom tyckte att det inte tjänar något till att hålla på med dom här mötena.” (Mikaela)

Mikaela berättade att BUP deltog på de första mötena, men sen inte dök upp på de sista mötena, trots inbjudan. Citatet beskriver hur Mikaela förväntat sig någon form av stöd eller resurs från BUP, men där BUP inte svarat upp på behovet som föräldern ansåg förelåg. Blomqvist (2012) har i sin avhandling analyserat de fall där BUP medverkar i samverkan. Hon kom fram till att BUP har både strukturella och individuella strategier för vilka ärenden som tas upp inom organisationen. Blomqvist (*ibid.*) hävdar också att BUP samverkar minst i de fallen där de anser att den största delen av problematiken går att härleda till barnpsykiatri. Danermark (2005) menar att en av utmaningarna i samverkan är att verksamheter tenderar till att ha olika förklaringsmodeller och synsätt.

En annan variant av att inte delta kunde enligt några föräldrar bero på bristande resurser hos organisationerna. Mikaela säger så här:

”alla tyckte väl eller man reagerade på vad BUP sa. (skratt) så det var liksom alla mot BUP på något sätt. [---] man tyckte det kändes hopplöst som förälder när det var dom. Vi tyckte att det mesta hängde på dom, och dom kunde inte göra sitt jobb. Dom hade för mycket att göra, för mycket kö, å för lite personal å ja för hög belastning.” (Mikaela)

Mikaela beskriver här hur hon förklarar varför BUP inte agerade som hon önskat. Hennes förklaringar handlar om otillräckliga resurser. Sörensen och Torfing (2007) menar att en framgångsrik samverkan bygger på en vilja att skjuta till resurser. Det blir dock svårt att leva upp till den efterfrågan om resurser saknas.

En tredje variant som förklaring varför inbjudna parter inte dök upp finner vi i Annas citat;

”men det skar ju sig så mellan mig och en på BUP , så det var väl ingen som palla trycket å sitta med allihopa, och bli skällda på, så varje gång de blev kallade sen så , dom kom aldrig.” (Anna)

Anna ger här en mer direkt förklaring på det personliga planet till varför en organisation uteblev. Citatet talar i mångt och mycket för sig själv, men speglar också en dimension bortom organisatoriska resurser i samverkan. Den relationella aspekten kan här ses som en faktor i problemlösningen (Sörensen & Torfing, *ibid.*)

6. Diskussion

6.1 Slutdiskussion

De resultat och den analys av deras utsagor som gjorts i denna undersökning kan endast säga något om föräldrarnas subjektiva uppfattningar om den samverkan som Västbus erbjuder. Studiens syfte, syftar inte heller till att presentera hur någonting är eller objektiva sanningar. Syftet har istället varit att lyfta fram de unika berättelser som återges av föräldrarna. Resultatet kan således inte användas som någon mall för hur andra föräldrar tänker och känner, men det kan vara nyttig kunskap att relatera till i rollen som yrkesutövare eller förälder i framtida samverkansmöten.

Hur har då Västbus riktlinjer upplevts av föräldrarna? Har problem lösts, har föräldrarna varit delaktiga och hur har de olika aktörerna upplevts av föräldrarna? Västbus riktlinjer syns definitivt i föräldrarnas berättelser. Både vad det gäller hur ett möte initieras till hur det tas om hand på mötet. Den skyldighet att dyka upp på möten som man blir kallad till, verkar BUP inte ta lika hårt på som andra organisationer i de berättelser som föräldrarna ger. Ansvarsfördelning och kostnadsansvar reds ibland ut på möten, vilket påverkar föräldrarna till det negativa. Föräldrarna har inget att tillägga i de diskussionerna och blir då en observatör som ser hur organisationer förhandlar. Det är framförallt BUP som beskrivs i negativa ordalag och får stå som ansvariga för att samverkan och problemlösning brister. Vad det beror på har jag försökt att lyfta fram och det tydligaste problemet tycks vara brist på samsyn, brist på resurser hos BUP, men också brist på insyn i deras verksamhet. Föräldrarna har lättare att förstå hur exempelvis skolan fungerar och till viss del också hur Socialtjänsten opererar, men förståelsen och kunskapen om BUP tycks vara en gråzon för föräldrarna. Det finns dock en stor förväntan från föräldrarnas sida på att de ska få hjälp genom BUP i och med att de blir inbjudna till Västbusmöten. Inbjudan i sig generera ingen direktväg in till BUP, utan det sker först när BUP har erkänt ärendet som ett ärende för sin organisation. (Blomqvist, 2012)

Ett annat fynd i materialet som är värt att diskutera och lyfta fram är att processen med vem som blir inbjuden till Västbus ser väldigt olika ut. Flera exempel som föräldrarna lyfter fram är personer som de själva har fått påtala ska få komma med. Vid inbjudan till Västbus förefaller det vara främst organisationer som bjuds in och inte specifika funktioner eller personer. I föräldrarnas berättelser är det just specifika personer som ibland har saknats eller varit påväg att missas. Västbus (2012) riktlinjer framhäver att det till skillnad från andra samverkansmöten tar med familjerna i planering och delaktighet på mötet. Mina resultat har dock visat påtagliga brister i hur framförallt planeringen av mötena går till. Mitt förslag för

att komma tillrätta med problematiken kring inbjudan är att tänka i termer av organisationer, funktioner och personer, det vill säga att tänka utanför de relativt självklara aktörerna som skola, BUP och socialtjänst. Med det menar jag att man kan tänka sig att i diskussionerna vid inbjudan ställa frågan till föräldrarna om vilka personer, funktioner och organisationer som bäst kan beskriva deras barns behov. Exempel på både stödpersoner, familjeterapeuter och släktingar har dykt upp i föräldrarnas berättelser och det borde ses som viktiga resurser i en problemlösning.

Hur har då föräldrarna upplevt problemlösningen på mötena? Ja som resultatet visar är det blandad kompott i deras berättelser. En del föräldrar har fått hjälp med resurser så som utredning på BUP, stödfamilj, förändringar i skolan med mera. Andra föräldrar upplever att de inte fått någon hjälp och riktar då fokus på brist på resurs från BUP. En av de viktigare poängerna lyfter dock en förälder fram som hävdar att det inte spelar någon roll vad som beslutas och förhandlas på mötena, om inte barnet självt är med på lösningen. Man kan fråga sig ifall det är barnets vilja att få komma till BUP och bli utredd eller ifall det är föräldrarnas önskan om att få svar på barnets problematik som grundar sig i kampen mot BUP, en fråga att lyfta i framtida forskning.

Precis som att problemlösningen inte alltid varit den perfekta i föräldrarnas värld, så har inte heller organisationernas kontinuitet alltid varit tillfredställande. Det har funnits brist i kontinuitet från framförallt socialtjänst och BUP i förhållande till vilka personer som representerat organisationen. Samverkan är i mitt material mer än möten mellan organisationer. Det är samverkan mellan personer som företräder organisationer. Det är samverkan som påverkas av vilka personer som medverkar och kan beskriva och föra vidare rätt bild av barnet. Vinsten med att alla samlas, oavsett konstellation, är dock att föräldrarna upplever det som tillfredställande att alla hör och får ta del av samma information. Det kan tyda på att det innan samverkan blev aktuell varit en process i sig för föräldrarna, att försöka sprida samma bild utan att lyckas.

6.2 Vidare forskning

I denna uppsats har utrymmet och tiden varit begränsad till omfånget av en kandidatuppsats om tio veckor. Hade tiden funnits hade jag mer än gärna undersökt hur förtroendet för olika organisationer påverkats av upplevelserna från Västbus koncept. Jag hade gärna sett att fler föräldrar hade fått komma till tals, men även de barn som påverkats av Västbusmötena.

I stort hade jag gärna sett att fler forskningsrapporter tar brukarnas perspektiv of-tare. Hur organisationer fungerar och samverkar, finns det en uppsjö av publika-tioner på, men inte när det kommer till föräldrars röster om samverkan.

7. Referenser

- Anderson, L (2010) *"Samverkan mellan föräldrar och profession - en studie om ICF i barn och ungdomshabiliteringen"* Malmö Högskola.
<<http://dspace.mah.se/bitstream/handle/2043/11039/SLutrapportProjektICF20100625.pdf>> (hämtad 2014-11-21)
- Andersson, I (1999) *"Samverkan för barn som behöver det- en handbok för lärare"*. HLS förlag, Stockholm.
- Blomqvist, C (2012) *"Samarbete med förhinder: om samarbete mellan BUP, socialtjänst, skola och familj"*. Institutionen för socialt arbete, Göteborgs Universitet, Göteborg.
- Bryman, A. (2011) *"Samhällsvetenskapliga metoder"*, Liber, Malmö
- Danermark, B. (2005) *"Samverkan - himmel eller helvete ?"*. Gleerups Utbildning AB, Malmö.
- Danermark, B & Kullberg, C. (1999) *"Samverkan: välfärdsstatens nya arbetsform"*, Studentlitteratur, Lund.
- Danermark, B. Englund, U. & Germundsson, P. (2010) *"Skolans arbete med utsatta barn - ett samverkansperspektiv"*. I SOU 2010:95 Se, tolka och agera - allas rätt till en likvärdig utbildning. Slutbetänkande av utredning om utsatta barn i skolan (s.393-473). Fritzes, Stockholm.
- Jakobsson, I-L & Lundgren, M (2013) *"Samverkan kring barn och unga - i behov av särskilt stöd."* Natur & Kultur, Stockholm.
- Johansson, S. (2009) *"Implementering av Västbus. Slutrapport från utvärdering om införande av ny samverkansmodell kring barn och ungdom med sammansatt psykisk/psykiatrisk och social problematik i Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götalands län."* FoU i Väst.
- Johansson, S. (2013) *"Organisatorisk samverkan kring människor med sammansatta behov"*. i Axelsson, Runo & Axelsson Bihari, Susanna (red) *"Om samverkan - för utveckling av hälsa och välfärd"*. Lund, Studentlitteratur.
- Kvale, S. Brinkmann, S. (2009) *"Den kvalitativa forskningsintervjun"*, Studentlitteratur, Lund.
- Lindberg, K (2009) *"Samverkan"*. Malmö, Liber.

Millward, B, H & Provan, K, G. (2010) *"A preliminary theory of interorganizational network effectiveness: A comparative study of four community mental health systems"*. i Hasenfeld, Yeheskel (2010): *"Human Services as Complex Organizations."* Sage, Los Angeles.

Socialstyrelsen (2007) *"Strategi för samverkan – kring barn och unga som far illa eller riskerar att fara illa"*. Stockholm: Myndigheten för skolutveckling, Rikspolisstyrelsen och Socialstyrelsen.

<http://www.socialstyrelsen.se/lists/artikelkatalog/attachments/9205/2007-123-31_200712331.pdf> (hämtad 2014-09-10)

Socialstyrelsen. (2013) *"Placerade barns skolgång och hälsa - ett gemensamt ansvar."*

<<http://epi.vgregion.se/upload/V%C3%A4stus/Dok/Placerade%20barns%20skolgang%20och%20halsa.pdf>> (hämtad 2014-09-30)

Sørensen, T & Torfing, J. (2007) *"Theories of democratic network governance"* Macmillian, Palgrave.

Thomassen, M (2007) *"Vetenskap, kunskap och praxis. Introduktion till vetenskapsfilosofi"*. Gleerups Utbildning, Malmö.

Thylefors, I (2007) *"Ledarskap i human service organisationer"*. Natur och Kultur, Stockholm.

Vetenskapsrådet, (2002), *"Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning"* <<http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf>> (hämtad 2014-09-29)

Västbus riktlinjer (2012) - *"Samverkan barn och ungas bästa - Västbus reviderade riktlinjer 2012"*

<<http://epi.vgregion.se/upload/V%C3%A4stus/Dok/VastbusRevideraderiktlinjer.pdf>> (hämtad 2014-09-11)

8.1 Bilaga nr 1 - Informationsbrev

GÖTEBORGS UNIVERSITET INSTITUTIONEN FÖR SOCIALT ARBETE

Hej

Mitt namn är Lucas Andersson och jag är en student som ska göra en studie om hur samverkan inom Västbus fungerar, med fokus på hur klienterna upplever det. Studien är på kandidatnivå och ingår i socionomprogrammet på Göteborgs universitet. Anledningen till att just ni blivit tillfrågade, är för att jag är intresserad av era specifika upplevelser och berättelser kring Västbus som form för samverkan. Syftet med min studie är att analysera klienternas utsagor om deras upplevelse av hur Västbus möten fungerar utifrån ett samverkande perspektiv, med Västbus riktlinjer som bas.

Som informant kommer man att intervjuas enskilt. Intervjun beräknas ta ca 1 timma och den kommer att spelas in. Frågorna jag kommer ställa handlar bland annat om:

- Hur ni upplevde samverkan enligt Västbus ?
- På vilket sätt samverkan motsvarade era förväntningar ?
- Hur samverkan fungerade utifrån ert barn / ungdoms behov ?
- Hur det gick efter Västbus mötet ägt rum ?

Forskningsetiska principer

Forskningsetik handlar först och främst om att skydda de individer som deltar i en studie från att utsättas för kränkningar, förödmjukelse eller andra risker som kan ge negativa följder. Deltagandet är helt frivilligt och kan när som helst avbrytas utan speciell orsak. Allt material kommer jag att behandla konfidentiellt, alla namn och platser kommer att avidentifieras i uppsatsen. Jag kommer att spela in intervjuerna för att inte gå miste om information. Det insamlade materialet kommer att förstöras efter det att uppsatsen är färdig. Mitt insamlade material kommer endast att användas till denna studie och inget annat. Uppsatsen handleds av disputerad forskare på Institutionen för socialt arbete vid Göteborgs universitet.

Är ni intresserade av att delta i min studie vore jag tacksam om ni ringer mig på **0702-146824**, så vi kan boka in en tid för intervju. Senast den 31/10 behöver jag få besked om ni är intresserade. Intervjun kommer hållas någon gång mellan v 42-45. Platsen kommer att vara centralt i xxx antingen i xxx eller enligt era önskemål.

Lucas Andersson
lucand83@gmail.com
0702-146824
Göteborgsuniversitet

Handledare: Andreas Liljegren
Lektor på Institutionen för socialt arbete
0709-137019 / andreas.liljegren@socwork.gu.se

8.2 Bilaga nr 2 - Intervjuguide

- Ålder, Ålder barn/ungdom
- Familjesammansättning,
- Vad tänker du på när jag säger samverkan ?
- Vad vet ni om Västbus ? Västbus riktlinjer ? Om ja, vem förklarade innebörden av dem ?
- Antal Västbus/samverkansmöte.
- Vem tog initiativ till mötet ?
- Tid ungefär sedan senaste mötet.
- Tidig upptäck/snabbt få hjälp ?
- Vad hade du för förväntningar/förhoppningar på mötet ?
- Hur upplevde du mötet/mötena ?
- Har du något exempel på vad som sades/beslutades/diskuterades under något/några tillfällen ? Hur kände du/ni då ?
- Hur upplevde du/ni att ni deltog/var delaktiga i mötet, processen och det som hände för er och ert barn ? Förstod du/ni allt som sades ?
- Hur upplevde ni att de olika verksamheterna samarbetade kring ert problem ?
- Var det någon verksamhet som utmärkte sig positivt/negativt ?
- Upplevde ni att någon organisation gjorde mer eller mindre för att hjälpa er ?
- Fattades någon organisation för att lösa/hjälpa er med ert problem ?
- Togs några beslut under mötet, insatser/nästa möte/uppföljning ?
- Vad har hänt efteråt ?
- Vad tror du är en effekt av att du/ni deltog i mötet ?

GÖTEBORGS UNIVERSITET
INSTITUTIONEN FÖR SOCIALT ARBETE

Samtycke till deltagande i studie

Jag har tagit del av studiens syfte och förstått vad mitt deltagande innebär, att intervjun kommer att spelas in och att jag när som helst kan välja att avbryta min medverkan.

Tack för er medverkan,

Lucas Andersson